

Csak Isten bocsáthat meg: m?vészi blöffmozi sok vérrel

2013 augusztus 08. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A Drive – Gázt! rendez?jének új filmje, a Csak Isten bocsáthat meg egyesek szerint brutális és felkavaró moziköltészet, mások szerint nem több artistikus blöffnél. Mindenesetre nehéz közömbösnek maradni a zseninek kikiáltott dán direktor vérbe áztatott b?nfilmje láttán.

A hollywoodi legendárium szerint Nicolas Winding Refn lomtalanításon találta meg azt a könyvecskét, amely egy óvatlan pillanatban esett ki Guy Ritchie zsebéből, aki korábban Quentin Tarantino éjjeliszekrényéről csente el egy rossz emlékezetű névnapit. A limitált példányszámban kiadott szakmunka címe: 10 tuti tipp kultfilm készítéshez.

Kamu kultfilm születik

Refn első lelkesedésében vett a közeli bolhapiacra egy „Nagyon súlyos hangulatokat sugalló effektek és hangszínyek” címűt, ma már szintén beszerezhetetlen ritkaságnak számító cd-albumot. Ezt követően véletlenül elvetődött a hollywood-külső Csepérgő Fesztiválon évek óta nagy sikerrel megrendezett „Nicolas Cage-mimikaemlékverseny” döntőjére, ahol felfedezte magának és a művelt hölgyközönségnek Ryan Goslingot. Az ifjú reménység a mester keze alatt be is bizonyította, hogy nagyon kitartóan tud úgy nézni maga elé, mintha a „Hideg sörök – meleg ételek” feliratú ajtón benyitva túl későn vette volna észre, hogy időközben szépkorú nudisták piláteszcsoportja bérelte ki a helyiséget, csak elfeledkeztek a táblacseréről.

Családi kör

Forrás: Vertigo Média

A fent említett összetevők tehát működésbe kezdtek, amiről a Drive – Gáz! című film levetítése óta a magyar nézők egy jelentős része is meggyőződhetett, legalábbis erre enged következtetni, hogy itthon is kisarjadt valamiféle kultusza ennek a gazdaságos kiszerezésben kínált kultfilmpótléknak. A rajongók most megkönnyebbülten sóhajthatnak fel, miközben a refni szemfényvesztésre érzéketlen ellendrukkerek nyaki ütőere dülledhet rendesen: a Csak Isten bocsáthat meg semmivel nem jobb vagy rosszabb, mint a Drive. Az újrahaznosított blöffnek ugyanis nem sok esztétikai súlya van, így méricskélni sem lehet igazán.

A történet nagyon szikár, olyannyira, hogy lényegében nincs. Persze ezt a nagyvonalú feledékenységet szokás azzal mentegetni Refn új filmje esetében, hogy nem a történet a lényeg, hanem a Stílus meg a Hangulat. Az érvelés meg is állhatná a helyét, ha a dán mozimágus tényleg képes lenne arra, hogy a saját szabályai szerint működjön, öntörvénységében is következetes, de legfőképp eredeti világot teremtsen, ahogy azt nagyobb formátumú kollégái, így a Csak Isten bocsáthat meg kapcsán nem egyszer emlegetett David Lynch esetében láthattuk néhányszor. Vagy éppen a finom ironia habarcsával illesztené össze az egyébként szemétre való B filmes húzások meg a kedvenc filmes zsánerek törmelékét, mint Tarantino teszi jobb napjain. Ezzel szemben Refn a majdnem semmit nyomatékosítja és habosítja meglehetősen esetlegesen összedobálnak ható, de valójában nagyon is számítóan és kínosan kimódoltan adagolt klisék segítségével.

Mindenhhez persze azért adva van egy nagyon satnya történetkezdemény is a Távolságra menekült fiúról, Julianról (Ryan Gosling), aki bangkoki boksziskolája mélyén tündöklik, sokatmondónak semmiképp nem nevezhető arckifejezését példás fegyelemmel vizsgálva, miközben kifordult lelke bátyja épp egy fiatal prostituáltat mérsárol le kéjes élvezettel. Ez alaposan véget is vet a korábbi feszültséggel terhes idillnek, már csak azért is, mert feltűnik a vásznon a titokzatos rendőrpáncsnok, aki rendre a saját kezébe veszi az igazságszolgáltatást, és morális dünyögéseit egy praktikus méretű szamurájkard segítségével nyomatékosítja. Azt, hogy egyébként összetett személyiség, abból tudjuk, hogy a film adott pontjain édesbús dalokat énekel rendőrtársainak a bárban.

Ryan Gosling arcán mintha átsuhanna egy érzélem

Forrás: Vertigo Média

Meggy?z?erejét kihasználva a titokzatos igazságosztó ráveszi a meggyilkolt lány apját, egyben futtatóját, hogy készítsen húsmasszát a magáról kissé megfélekezett amerikaiból. Ekkor bukkan fel a semmib?l a mocskos szájú mama a tengeren túlról, hogy bosszút álljon id?sebb fiúgyermek haláláért. Ezt követ?en igen súlyos, nagyjából a Barátok közt intellektuális röppályáját felülr?l épp csak súroló családi dráma körvonalai homálylanak fel. Freud szakálla pedig egyre többször és egyre zavaróbban toladodik be a képbe. Kiderül például, hogy a derék Julian nem mer visszafeleselni anyukájának, ám ez a sok elfojtás nem tesz jót neki, ezért aztán látványos dühkitörésekbe esik id?nként, és máris vértócsák jelzik a megbántott kistestvér túlságosan hosszasan elnyúlt dackorszakát. Még az amúgy rokonszenves prosti barátn?jére is csúnyán ráripakodik egyszer ez a halk szavú, az anyai szeretetért kuncsgorgó és azért mindenre képes pszichopata. A végén mindenki elnyeri méltó büntetését.

Így verd át a világot

Persze a dán rendez? egyáltalán nem tehetségtelen. Csak ezt a túlzott és átlátszó igyekezetet nehéz megérteni. Mintha valaki csak azért, mert épp arra járt és mert történetesen van nála jó min?ség? ecset meg festékkészlet, habozás nélkül nekiállna monumentális freskót festeni az els? szembe jöv? székesegyház kupolájára, miközben sem mondanivalója, sem igazi víziója nincsen.

A film minden kockájáról ez a számító hozzáállás süt: hogy ezt az esztétikai és intellektuális alibizést majd jóles?en nyugtázza a közönség és a kritikusok jó része, szellemi alacsonyrend?séggel vádolva a kétked?ket. Hogy a neonfényben úszó folyosók láttán majd lesznek, akik Lynchet, a kínosan lassú cselekményvezetés kapcsán meg a távol-keleti filmek hatását emlegetik majd, az üres manírokról szólva az opera m?faja rémlik fel nekik, és olyan kifejezésekkel dobálóznak, mint m?vészi b?nfilm meg látomásos neo-noir, nagyvonalúan elfeledkezve arról, hogy a karaktereknek nincsen semmi mélységük, a párbeszédnek unalmasak és er?ltetettek, hogy a sokat dicsért képi világ valójában egyáltalán nem hat revelációnak.

Igazságosztás

Forrás: Vertigo Média

Amikor pedig a film végén felt?nik az Alejandro Jodorowskynak szóló ajánlás, akkor aztán az ingyencek a homlokukra csapnak, hogy hát tényleg, ez mindent megmagyaráz, ez színtiszta mozgóképes költészet. Szeretném hinni, hogy az valami más. Azt azonban mindenképp el kell ismerni, Refn alkotása komoly indulatot képes kiváltani az emberb?l, amire ez az írás is jó példa, és az utóbbi id?k semmitmondó filmkínálatát elnézve ez már akár komoly teljesítményként is értékelhet?.

(Csak Isten bocsáthat meg. Színes, feliratos, francia–thaiföldi–amerikai–svéd thriller, 90 perc, 2013)

mno.hu - Szathmáry István Pál

Ajánló